

Dávky hmotné nouze

- Příspěvek na živobytí
- Doplatek na bydlení
- Mimořádná okamžitá pomoc

Systém pomoci v hmotné nouzi upravuje zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů.

Tento zákon upravuje poskytování pomoci k zajištění základních životních podmínek fyzickým osobám, které se nacházejí v hmotné nouzi prostřednictvím dávek pomoci v hmotné nouzi. Stanovuje, že každý má nárok na základní sociální poradenství vedoucí k řešení hmotné nouze nebo jejímu předcházení.

Ve stavu hmotné nouze je osoba či rodina, která nemá dostatečné příjmy a její celkové sociální a majetkové poměry neumožňují uspokojení základních životních potřeb na úrovni ještě přijatelné pro společnost. Současně si tyto příjmy nemůže z objektivních důvodů zvýšit a vyřešit tak svoji situaci vlastním přičiněním.

Zákon o pomoci v hmotné nouzi stanoví situace, kdy osoba je v hmotné nouzi ale vymezuje i situace, kdy osoba v hmotné nouzi není.

Okruh příjmů, které se berou v úvahu při posuzování nároku na dávku a její výši, je stanoven v zákoně o životním a existenčním minimu. Zákon o pomoci v hmotné nouzi stanoví, že tzv. čisté příjmy ze závislé činnosti a z funkčních požitků uvedených v zákoně o daních z příjmů a ze mzdových nároků vyplácených úřadem práce se započítávají ve výši 70%, příjmy z náhrady mzdy nebo sníženého platu po dobu prvních 14 dnů dočasné pracovní neschopnosti (karantény) a z dávek nemocenského pojištění, z podpory v nezaměstnanosti a podpory při rekvalifikaci, z důchodů poskytovaných v rámci důchodového pojištění se započítávají ve výši 80%. Ostatní příjmy uvedené v zákoně o životním a existenčním minimu se započítávají ve výši 100%. Příjem se zjišťuje za období tří kalendářních měsíců před podáním žádosti o dávku, v průběhu pobírání dávky za jeden předcházející měsíc.

Nedostatečný příjem je pouze jednou z podmínek hmotné nouze, podstatné je, že osoba nebo společně posuzované osoby si ho nemohou zvýšit vlastním přičiněním. Zvýšením příjmu vlastním přičiněním se rozumí zvýšení příjmu řádným uplatněním nároků a pohledávek, prodejem nebo jiným využitím majetku a vlastní prací. Zákon o pomoci v hmotné nouzi stanoví i situace a okruh osob, u nichž se některá forma vlastního přičinění nevyžaduje, a vliv snahy osoby na nárok na dávku a její výši.

Příspěvek na živobytí

Je základní dávka pomoci v hmotné nouzi, která řeší nedostatečný příjem osoby nebo společně posuzovaných osob. Okruh společně posuzovaných osob je dán zákonem o životním a existenčním minimu.

Nárok na příspěvek na živobytí má osoba v hmotné nouzi, jestliže její příjem a příjem společně posuzovaných osob po odečtení přiměřených nákladů na bydlení nedosahuje částky živobytí posuzovaných osob. V zákoně o pomoci v hmotné nouzi jsou zakotveny částky živobytí osob a jejich bonifikace, případně sankce.

Výše příspěvku na živobytí činí rozdíl mezi částkou živobytí osoby či společně posuzovaných osob a jejich příjmem, který je snížen se přiměřené náklady na bydlení. (Přiměřené náklady na bydlení jsou náklady na bydlení, maximálně však do výše 30 %, v Praze 35 %, příjmu osoby či společně posuzovaných osob).

Doplatek na bydlení

Je dávka pomoci v hmotné nouzi, který vedle příspěvku na bydlení ze systému státní sociální podpory slouží k úhradě odůvodněných nákladů na bydlení (tj. nájem, úhrada služeb spojených s bydlením a nákladů na dodávku energií).

Nárok na doplatek na bydlení má vlastník bytu, nebo jiná osoba, která užívá byt na základě smlouvy, rozhodnutí, nebo jiného právního titulu, jestliže by po úhradě odůvodněných nákladů na bydlení snížený o příspěvek na bydlení, byl:

a) příjem vlastníka nebo jiné osoby, která užívá byt, zvýšený o vyplacený příspěvek na živobytí nižší než částka živobytí osoby nebo

b) příjem společně posuzovaných osob zvýšený o vyplacený příspěvek na živobytí nižší než částka společně posuzovaných osob.

Zákon o pomoci v hmotné nouzi pamatuje i na specifické situace spojené s bydlením.

Výše doplatku na bydlení za kalendářní měsíc činí rozdíl mezi částkou odůvodněných nákladů na bydlení sníženou o příspěvek na bydlení vyplacený v měsíci bezprostředně předcházejícím aktuálnímu měsíci a částkou, o kterou příjem osoby (nebo společně posuzovaných osob) zvýšený o vyplacený příspěvek na živobytí převyšuje částku živobytí osoby (nebo společně posuzovaných osob).

Mimořádná okamžitá pomoc

Prostřednictvím mimořádné okamžité pomoci **může** být poskytnuta pomoc v situacích nepříznivého a mimořádného charakteru, kdy je potřeba poskytnout pomoc bezprostředně.

Zákon o pomoci v hmotné nouzi rozlišuje několik situací, v nichž lze tuto dávku pomoci v hmotné nouzi poskytnout:

- osobě hrozí vážná újma na zdraví
- osobu postihne vážná mimořádná událost (požár, povodeň, vichřice)
- osoba nemá dostatečné prostředky na úhradu nezbytného jednorázového výdaje (úhrada správního poplatku při ztrátě občanského průkazu, vydání duplikátu rodného listu nebo dokladů potřebných k přijetí do zaměstnání, úhradu jízdného v případě ztráty peněžních prostředků, úhrada noclehu)
- osoba nemá dostatečné prostředky na pořízení nebo opravu základních předmětů dlouhodobé potřeby (pračka, lednička apod.)
- osoba nemá dostatečné prostředky na úhradu odůvodněných nákladů souvisejících se vzděláním nebo zájmovou činností nezaopatřeného dítěte
- osoba, která v daném čase s ohledem na neuspokojivé sociální zázemí a nedostatek finančních prostředků nemůže úspěšně řešit svoji situaci a je ohrožena sociálním vyloučením (zejména osoba propuštěná z výkonu zabezpečovací detence, z výkonu vazby, výkonu trestu odnětí svobody, osoba, po ukončení léčby chorobných závislostí propuštěná ze zdravotnického zařízení poskytovatele zdravotních služeb, psychiatrické léčebny nebo léčebného zařízení pro chorobné závislosti, dále osoba propuštěná ze školského zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy nebo z pěstounské péče po dosažení zletilosti, osoba bezpřístřeší a osoba ohrožená trestnou činností jiné osoby).

Podrobnější informace o dávkách: <http://portal.mpsv.cz/soc>

Žádosti o dávky se podávají na tiskopisech předepsaných MPSV (<http://portal.mpsv.cz/forms>)

**Žádosti vyřizuje: Úřad práce České republiky
kontaktní pracoviště Boskovice,
referát hmotné nouze (I. patro)
nám. Dr Snětiny 2
680 01 Boskovice**

Tel.: 950 103 642

Úřední hodiny: pondělí 8:00 – 11:00 13:00 – 17:00

úterý	8:00 – 11:00	
středa	8:00 – 11:00	13:00 – 17:00
čtvrtek	8:00 – 11:00	
pátek	8:00 – 11:00	(jen příjem žádostí + pozvání)